

morejo načuditi, če slišijo damo govoriti slovensko. No, ona je impertinentnežu pokazala, da bi govorila lahko francoski in italijanski, a da hoče govoriti le svoj materini jezik.

Smejati se moram, če pomislim na neko tako okoličansko učiteljico.

V mestu sreča svojo kolegino, ki jo nagovori in govori le slovensko. Ona pa ji odgovarja le italijansko. Ko sta prestopili mejo — halo! sedaj je pa ves strah preč in slovenščina ji teče gladko.

Bodite vendar pametne! Kdo vam kaj hoče, če govorite svoj materini jezik? „Piccolo“ je nek članek imenitno završil, seveda ko je klical „svoje“ v slogo:

„V državi, kakor je Avstrija, v kateri je več narodnosti, se vpoštevajo le one, ki znajo imponovati z močjo narodne sloge; druge mlačne, apatične, indiferentne, niso vpoštevane za nič ampak so le vinogradi, v katerih imajo drugi trgatev!“

Jaz pa pravim Slovenkam: Apatične, indiferentne, mlačne, Ve niste nič, nič in zopet nič.

Slovenke! Slovenci! Bližajo se lepi božični prazniki in novo leto. Navado imamo, da ob tej priliki čestitamo sorodnikom, prijateljem in znancem in sicer po najnovejši šegi, z razglednimi dopisnicami.

Pokažimo tudi ob tej priliki, da smo slovenske narodnosti in kupujmo take dopisnice, ki imajo le slovenske napise, v prvi vrsti pa tiste, ki so se izdale v ta namen, da se ves čisti dohodek izroči družbi sv. Cirila in Metoda, ki nam je čedalje bolj potrebna, ako hočemo zabraniti, da nam požrešni laški in nemški volkovi ne trgajo iz rok slovenskih otrok, ktere vabijo v svoje šole, da jih odtujijo ne le narodnosti, ampak tudi veri.

Taki otroci postanejo izdajice narodnih svetinj in so še hujši sovražniki slovenstva, nego oni, ki jih vzgojajo v take krvoločne janičarje.

Torej vsi na pomoč naši šolski družbi: Če njo dobro podpiramo, se bodo gotovo vresničile besede našega slavnega pesnika dr. Prešerna, ki poje:

„Vremena bodo nam se izjasnila,
Milejše zvezde, nego zdaj sijale!“

Take slovenske razglednice so v gori omenjeni namen izdale: uzorna slovenka gospa Marija Skrinjarjeva v Trstu, Stadion 19, I. nadstropje s podobo rodoljuba gosp. Ivana viteza Nabergoj-a, ter litjske Slovenke s podobo pesnika dr. Prešerna.

Slovenke! Slovenci! Sezimo po teh dopisnicah. Če jih kupujemo, koristimo ne le svojemu narodu, ampak širimo ob enem spoštovanje do naših zaslužnih slovenskih mož ter kažemo svetu krasote naše domovine!

Mokronoška.

V velikanskem kremelju v Moskvi so spravljene mej mnogo drugimi čudnimi stvarmi tudi sani, v kojih se je peljala carica Elizabeta leta 1741 iz Petrograda v Moskvo. V njih je postelja in miza, ki nas spominjajo po svoji velikosti in po urejenji — če prav ne po komfuru na moderne salonske vozove naših železnic. V teh saneh, pred kojimi je bilo vpreženih 40 konj se je pripeljala

carica od jednega svojega glavnega mesta do družega v treh tednih.

Caccianiga o ženski emancipaciji. V zanimivi knjigi: „Moževa pisma mrtvej ženi“ je govora o vsem. Pisatelj piše na drugi svet o najrazličnejših predmetih večinoma tako, kakor je mislila ona, ki je ni več med živimi. Tihotapski ukradem le to o ženski svobodi:

„Ti (njegova žena) si bila vedno naklonjena ženski naobrazbi; odobrovala si, da se ženske lotevajo zdravilstva, ker si želela ženam in otrokom zdravnic — specialistik, ki bi združevale z vedo tudi milobo in dobroto. Mesto juridičnih študij bi pa bila rajše videla dobro šolo o kuhinji in gospodinjstvu.“

Ženski emancipaciji si se vedno posmehovala, mislé, da duh in srce sta dovolj za emancipacijo poštenih; druge pa ne potrebujejo novih zakonov, da se osvobode. Glede volilne pravice, katere bi ne smeli imeti le idjotje brez poštenja in brez naobrazbe, si vedno pravila, da ima ženska čestokrat mnogo boljši razum nego možki, osobito nego nekateri možki, ki imajo volilno pravico a bi se ne smeli mešati v nobeno stvar socialnega interesa. V naših pogovorih s prijatelji si čestokrat dejala, da ne zavidaš ženskih, ki morajo delovati javno, a dostavljala si, da nima vendar nihče pravice, da bi je izključil, kajti žene so enake možkim po inteligenciji, po domovinski ljubezni a po čutenju in zdravem razumu, da stoje mnogo višje.

Tudi glede tega predmeta si vedno pravila: svoboda in pravica za vse brez razločka na spol“.

Razstava Vereščaginovih slik. „Slovenski Narod“ je prinesel obširno oceno o slikah, katere je razstavil ruski slikar realist Vereščagin, na Dunaji. F. G—l je pisal ob zvršetku kritike:

Dunajski časopisi so o Vereščaginu donesli večinoma obširne strokovne ocene, in v obče so še te izražale o o umetniku zelo laskavo! „Fremdenblatt“ in „Neue Freie Presse“ sta povdarjala zlasti veliko slikarsko tehniko. „Deutsches Volksblatt“ je opisal posamezne slike ter povdarjal zlasti Vereščaginovo realizem, a tudi drugi listi so v krajših noticah pohvalno ocenjali slike.

Sam se je priložnostno izjavil, da sploh neče slikati družega, nego istino in življenje. Kot častnik se je udeležil vojne proti Turkmanom 1867.; v rusko-turški vojni 1877—8 skušal je vnovič vse neprilike vojske, zmrzujoč in prezebajoč na Balkanu; kot umetnik si je takrat pridobil vse one utise, katere je pozneje predočil svetu. Zato je realist v bojnih slikah.

Tudi Napoleona nikakor ni pomanjševal; vsakdo, ki čita Vereščaginove študije o njem, se čudi, da je kot Rus sodil tega velikana tako nepristransko, tako prijazno. Res, da ga ni preslepil Napoleonov sijaj, a omamila ga tudi ni sovražnost do nasprotnika njegove rodne zemlje.

Kar zadeva tehniko, je istina, da sem ter tje milieu udušuje dejanje, ali bolj prav, odvraca pozornost od glavne osebe na sliki. Ali pa mu je bil mar namen, podati le toliko in toliko raznih portretov Napoleonovih; ali mar ne, podati posamezne epizode iz njegove vojne

proti Rusiji? Kjer je milieu pomaknjen v prednje vrste, spada v te epizode, jih razlaga in popolnuje.

Da je Napoleona samega pogodil izborno v portretu, priča nam šesta slika. O nji pravi „N. Fr. Presse“: „Velikega moža naslikati v duševni grozi, bila je naloga, katero si je slikar sam izvolil in v istini je ni slabo rešil. Naslikal je le obraz Napoleonov brez milieuja, brez zvičajnih pripomočkov; le obraz in v obrazu dušo. Globoka zamišljenost in žalost je krog teh ust, mej temi trepalnicami“...

O tehniki pa sodi slovanskim umetnikom v obče gotovo ne preveč prijazen „D. Volksblatt“ onako: „Vereščagin ni le velik kot slikar vojne, temveč tudi kot slikar arhitektur; portretov, genrov, pokrajine in živali, vse obvlada v jednaki meri. Njegova tehniška ročnost je občudovanja vredna“.

In drugi listi vsi hvalijo zlasti slikanje snega, ki se ponavlja na tolikih slikah a vedno v novih, krasnih oblikah in nijansah, sneg in ivje, kosmiči in grude, a vselej v najnaravnejših barvah, bodisi v megli ali v solnčnem siju, ob svitu ognja in požara.

Namenoma sem navedel tuje sodbe. Veseli me namreč, da tako podkrepljajo moje poročilo, ker mi je to dokaz, da je bil vtisk, katerega so name napravile slike, pravi.

In temu se ne čudim. Saj dela tolike istinitosti in dovršenosti morajo vplivati jednako na vsakega dovtetnega izobraženca, v kar nikakor ni treba, da bi bil strokovnjak in slikar. Ta morda najde tu in tam kako hibo, — jaz o tem nimam sodbe; ali kljub temu, tudi ako bi me kdo na vse take hibe opozoril, ne verujem, da bi mi le najmanjše omajal moje — občudovanje. —

Vsekakor je razstava teh ruskih slik zanimiva, ne le, da nas seznanja z deli priznanega slovanskega umetnika, ne le, da nas seznanja z njegovo maniro in tehniko, temveč tudi, da nam predočuje vestno in strogo zgodovinske fakte. Ta nas s tem uverja, da je realizem usposobljen in zmagovalen tudi v slikarstvu, da uprav realizem dovaja tudi to umetnost k popolnosti in ji pribori najkrasnejše uspehe.

F. G—l.

DOMA.

Kakó se spravi sadje iz perila. Sadni madeži se prav lahko izperejo z vinskim cvetom, sosebo čé je malce slan. Dobro je tudi, če se namaka omadeževano perilo nekaj ur v sladkem ali kislem mleku. Ako so madeži že zastareli, pomaga še citronov sok in pa klorova voda, ki pa se mora rabiti s posebno pozornostjo.

Nekateri priporočajo tudi naslednje: Vžge se navadno žveplo in nad dimom drži se madež, kateri kmalu izgine.

Težje se spravijo sadni madeži iz volnenih oblek. Tu seveda pozneje nič ne pomaga, a dokler je še madež

moker, mora se zmociti s salmijakovcem in potem izprati s čisto vodo.

Večkrat se priporoča bobova voda, ki ne škoduje, ne barvi ne tkanini.

Jajca se ohranijo, če se namažejo z mastjo ter se spravljajo v pleve. Seveda morajo biti pleve popolnoma suhe. Napačno pa je spravljati jajca v apno, ker dobe od apna slab okus.

Terpentina naj bi imeli pri vsaki hiši, ker je njegova uporaba jako mnogostranska. Ako se omare in skrinje z njim nekoliko poškrope, se moli ne bodo naselili v njih. Ravno tako se odpravijo stenice. Za snazjenje podob, slikanih z oljem, služi terpentin zmešan z gorko vodo. Isto tako se snazijo obleke, pomazane z oljnatimi barvami. Pri opeklinah se priporoča tudi terpentin v oljnavo bolečin. Boleča kurja očesa naj se pokrivajo s krpico, namočeno s terpentinom. Tudi zoper trganje je neki dobro drgnjenje s terpentinom.

Maščoba se odpravlja iz baržuna, ako polagamo pavolnato krpico, z limoninim oljem namočeno na-nj. To se tako dolgo ponavlja, da madež izgine. Potem se krtači s krtačo za baržun.

Cvetice se razpošiljajo najlepše v zabojčku, v kojem je lega mokrega mahu. V ta mah se porinejo cvetlični stebelci. Na vrh pride zopet plast mahu. Še boljše je, če se stebelci še enkrat s škarjami pod vodo odrežejo. Voda se vzdigne visoko v stebelce ter ohranja cvetico svežo.

Pege se odstranijo z obraza z nastruganim hrenom, ki se dene v steklenico med vinski jesih. S tem se treba vsaki večer umiti. Čez 2 ali 3 tedne se izgube pege.

Kaj je bolj zdravo jesti v družbi ali da se je samo? V družbi je bolj zdravo iz raznih uzrokov.

Jesti je samo en del hranjenja in je brez prebavljanja bolj škodljivo nego koristno. Oni, ki jedo v družbi, morajo vporabiti nekaj časa za družbo in zabavo. Tako je prestanek med enim zalogajem in drugim daljši in se daje tako več časa prebavljanju. Tudi zabava je na obedih v družbi boljša in navadno vesela, tako da sta duh in teló zadovoljna, srce in živci pa so tudi bolj v delu. Boljše tekne malo in v družbi, nego dosti a da je človek sam, ker oni, ki v družbi jé, prebavlja in redi se boljše nego oni, ki jé vedno sam.

Popravek.

V 25. številki „Slovenke“ je v pesmi: „Adam v raji“ izostala kar cela predzadnja vrsta. Čitati je torej 3 poslednje vrste takó:

„Tako jé poprosi, naj se vsmili božja ga dobrota,
Rekoč: „Oh, štvarnik moj, nikakor ne bojim se križa,
Le daj mi ženko in prav rad se tvegam parađiža!“

Listnica uredništva.

Gorjančev. Lepa Vam hvala! O gledališči, toda ne preobširno in hrvaških ženah prosim, pošljite; za sedaj res ne morem pisati posebe. Oprostite!